

Zapisi o posmatranju zlatovrane (*Coracias garrulus* Linnaeus, 1758) na području zapadne Hercegovine

MIRKO ŠARAC¹

Šarac, M., 2014/2016: Notes on observations of European Roller (*Coracias garrulus* Linnaeus, 1758) in western Herzegovina

Since 2010, European Roller (*Coracias garrulus*) has been observed on several occasions in western Herzegovina during the breeding season, but the breeding activity was never confirmed. According to literature data, this species was breeding in Bosnia and Herzegovina in late 19th and early 20th century, but after that, there haven't been any data on its presence for almost 100 years. This paper presents the notes on observations of this species in western Herzegovina from 2010 to 2016.

Key words: European Roller, western Herzegovina, karst poljes

UVOD

Modrovrana (*Coracias garrulus*) obuhvata dvije podvrste: tipsku, *Coracias garrulus garrulus* i istočnoevropsku, *C. g. semenowi*. Tipska podvrsta se gnijezdi na području Maroka, jugozapadne i južnog dijela centralne Europe i Male Azije, sjeverozapadnog Irana i jugozapadnog dijela Sibira (Rusija), a istočnoevropska na području Iraka i Irana (osim sjeverozapadnog dijela), na istoku do Kašmira i sjeverno do Turkmenistana, na jugu do Kazahstana i sjeverozapadne Kine (zapadni Sinkiang). Vrsta prezimljava u dva različita područja Afrike, od Senegala do Kameruna i od Etiopije do Južne Afrike. Brojnost populacije u Evropi procjenjuje se na 100.000 do 220.000 jedinki, što je oko 50-74% globalno gnijezdeće populacije (BirdLife International, 2017).

Krajem 19. i početkom 20. stoljeća ova vrsta je zabilježena kao gnjezdarica na širem području Bosne i Hercegovine. Posljednji objavljeni podatak odnosio se na 1918. godinu (Reiser, 1939), nakon čega nije bilo nikakvih podataka o ovoj vrsti na području Bosne i Hercegovine. Na lokalitetu Mokronoge je 29.5.2010. zabilježen jedan primjerak (Mulaomerović, 2011/2012) što je prvi podatak o modrovrani nakon skoro 100 godina. U ovom radu su prezentirani noviji nalazi sa područja zapadne Hercegovine.

METODE RADA

Posmatranja zlatovrane su rezultat redovnih istraživanja koja su vršena u periodu od 2010. do 2016. godine na širem području Duvanjskog polja i Blidinja. Ptice su determinirane na osnovu neposrednog posmatranja i uz prikupljenu fotodokumentaciju i videozapis o svakom pojedinačnom posmatranju.

¹ Ornitološko društvo "Naše ptice", Semira Frašte 6, 71000 Sarajevo, naseptice@hotmail.com

REZULTATI I DISKUSIJA

U periodu od 2010. do 2016. godine imao sam priliku posmatrati zlatovranu u nekoliko navrata na području Duvanjskog polja i Blidinja.

Na Duvanjskom polju ovu vrstu sam prvi put vidio 3.5.2011. godine, na lokalitetu Mokronoge, a drugi put 1.5.2012. godine na lokalitetu Biluša (Oplećani), gdje je zabilježena jedna ptica. Naredne godine (8.5.2013.) sam na južnom dijelu Duvanjskog polja na lokalitetu Crvenice vidio još jednu jedinku (Sl. 1). Na širem lokalitetu Crvenica sam jednu jedinku posmatrao i 6.5.2014., a na istom mjestu sam zlatovranu vidio i 2015. godine.

Tokom 2016. godine zlatovrana je posmatrana na dvije lokacije. Jedan par je zabilježen 2.6.2016. na Blidinju, na oko 1220 m nadmorske visine, a jedan primjerak na Lipi ispod Vran planine od početka juna do kraja oktobra 2016. godine. Sve ptice su tokom cijele sezone bile u blizini napuštenih kuća i u stada ovaca.

Novoprikupljeni podaci na području Duvanjskog polja i Blidinja ukazuju da se zlatovrana sve češće u vrijeme gniježđenja nalazi na datom području, odnosno da bi se mogla i gniježđiti. S obzirom da je stanje staništa za gniježđenje ove vrste loše, neophodno je za početak postaviti kućice, čime bi se zlatovrana potakla na gniježđenje.

Osim navedenih posmatranja, u 2016. zlatovrana je, prema riječima Ilhana Dervovića, zabilježena i u Popovom polju (istočna Hercegovina), ali se ovaj nalaz zbog smrti gospodina Dervovića nije mogao u potpunosti potvrditi.

Slika 1. Zlatovrana na lokalitetu Crvenice
(Foto: Mirko Šarac)
Figure 1. European Roller in Crvenice locality
(Photo: Mirko Šarac)

Slika 2. Zlatovrana u Duvanjskom polju
(Foto: Mirko Šarac)
Figure 2. European Roller in Duvanjsko polje
(Photo: Mirko Šarac)

Slika 3. Zlatovrana na Blidinju (Foto: Mirko Šarac)
Figure 3. European Roller in Blidinje
(Photo: Mirko Šarac)

LITERATURA

- BirdLife International, 2017: Species factsheet: *Coracias garrulus*. Preuzeto sa <http://www.birdlife.org>
- Mulaomerović, J., 2011/2012: Zlatovrana modrulja u Bosni i Hercegovini ponovo nakon 100 godina. Bilten Mreže posmatrača ptica u Bosni i Hercegovini, 7-8(7-8): 95.
- Obratil, S., 1977: Pregled istraživanja ornitofaune Bosne i Hercegovine. – Glasnik Zemaljskog muzeja Bosne i Hercegovine u Sarajevu, Prirodne nauke, N.S., 16: 216-217
- Reiser O., 1939: Materiellen zur einer Ornithologie der Balkanhalbinsel. Band I, Bosnien und Herzegowina nebst Teilen von Serbien und Dalmatien. Annalen des Naturhistorischen Museums, Wien.

SUMMARY

European Roller (*Coracias garrulus*) was breeding in Bosnia and Herzegovina in late 19th and early 20th century. The last data on this species were published in 1918, and there were no sightings until 2010, when one individual was seen in Mokronoge locality, which was the first sighting after almost a 100 years. In 2010-2016 period this species has been observed in several sites in Duvanjsko polje and Blidinje. Although the birds were seen during the breeding season, the breeding activity still needs to be confirmed.